

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties

Auteurs- en naburige rechten

FINANCIEEL RAPPORT

COLLECTIEF BEHEER

9 november 2009

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

Het systeem

HOOFDSTUK 1 KOSTEN

1.1 Algemeen overzicht

1.2 Kosten per organisatie

1.2.1 Buma

1.2.2 Sena

1.2.3 Thuiskopie

1.2.4 Leenrecht

1.2.5 Reprorecht

1.3 Conclusie

HOOFDSTUK 2 REPARTITIE

2.1 Algemeen overzicht

2.2 Overzicht onverdeelde gelden per organisatie

2.2.1 Buma

2.2.2 Sena

2.2.3 Leenrecht

2.2.4 Reprorecht

2.2.5 Thuiskopie

2.2 Conclusies en aanbevelingen

HOOFDSTUK 2 BALANSPOSITIES

3.1 Algemeen overzicht

3.2 Balansposities van de CBO's onder toezicht

3.2.1 Buma

3.2.2 Sena

3.2.3 Thuiskopie

3.2.4 Reprorecht

3.2.5 Leenrecht

HOOFDSTUK 4 FONDSEN

4.1 Algemeen overzicht

4.3.1 Buma

4.3.2 Sena

4.3.3 Thuiskopie

4.3.4 Reprorecht

4.3.5 Leenrecht

4.3.6 Fondsen bij de verdeelorganisaties

4.4 Conclusie

INLEIDING

Voor u ligt het financieel overzichtsrapport van de collectieve beheersorganisaties die onder toezicht staan van het College van Toezicht, te weten de Vereniging Buma, de Stichting ter Exploitatie Naburige Rechten, Stichting Reprorecht, Stichting Leenrecht en Stichting de Thuis kopie.

Het College heeft reeds een aantal jaren geleden aangekondigd naar aanleiding van een verzoek van de Minister van Justitie onderzoek te zullen verrichten naar de kwesties van de onverdeelde gelden bij de collectieve beheersorganisaties, de sociaal culturele fondsen en overige fondsvorming bij de organisaties en de hoogte van de kosten. Het College heeft gewacht met het uitbrengen van het rapport in verband met de belangrijke ontwikkelingen welke zich in 2007 en 2008 hebben voorgedaan bij de organisaties. Om een waarheidsgetrouw beeld te geven, achtte het College het ook de cijfers over het jaar 2008 relevant.

Een belangrijk voorbeeld in dit opzicht is de kwestie van onverdeelde gelden. De onder toezicht staande organisaties hebben de afgelopen twee jaren hard gewerkt om, daar waar achterstanden in repartitie bestonden, die achterstanden weg te werken. Hoewel het College deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten heeft gehouden, achtte het een extern rapport daarover terwijl het proces vol in gang was weinig informatief.

In eerste instantie had het College de drie onderwerpen – te weten onverdeelde gelden, fondsen en kosten – opgesplitst in drie aparte onderzoeken. Gaandeweg het onderzoek heeft het College zich gerealiseerd dat het logischer is de drie zaken te combineren in één rapport omdat zij alle met elkaar verband houden.

Het doel van dit rapport is om een overzicht te geven van de besteding en bestemming van de gelden die door deze organisaties worden geïncasseerd. Meer specifiek gaat het om de volgende gegevens:

- kosten: hoe groot zijn de kosten in verhouding tot de incasso en repartitie? (Hoofdstuk 1)
- Repartitie: hoe snel zijn de organisaties in staat geïncasseerde gelden te verdelen onder de rechthebbenden? Hoe lang blijven te verdelen gelden hangen bij de organisaties. (Hoofdstuk 2)
- Balansposities: hoe is het gesteld met de activa en de passiva bij de organisaties? Is er sprake van vermogensopbouw? (Hoofdstuk 3)
- Sociaal culturele fondsen: hoeveel besteden de organisaties aan sociaal culturele fondsen? (Hoofdstuk 4)

Het College benadrukt dat dit rapport een momentopname weergeeft en niet los kan worden gezien van de trends waarin de verschillende organisaties zich bevinden. Tevens kunnen de organisaties niet in elk opzicht met elkaar worden vergeleken, gezien de verschillende groepen betalingsplichtigen en

rechthebbenden waarop zij zich richten. Het doel van dit rapport is hoofdzakelijk een inventarisatie te geven van de financiële feiten. Dit rapport, alsmede de hiervoor gekozen format, kan in de toekomst dienen om de sector te monitoren en de ontwikkelingen in kaart te brengen.

Zoals reeds gemeld, betreft dit rapport de volgens de Wet Toezicht Collectieve Beheersorganisaties onder toezicht staande organisaties. Overige organisaties van (vrijwillig) collectief beheer worden hierin alleen betrokken indien en voor zover zij een rol spelen bij de verdeling van gelden van Stichting de Thuis kopie, Stichting Leenrecht en Stichting Reprerecht.

Het systeem

Alvorens verder op de cijfers in te gaan, wordt een kort overzicht gegeven van het wettelijke kader en het systeem van incasso en repartitie zoals dat door de onder toezicht staande organisaties wordt gehanteerd.

Voor alle CBO's onder toezicht geldt dat zij een wettelijk mandaat hebben om bepaalde vergoedingen uit hoofde van de auteurswet, dan wel de wet naburige rechten te incasseren en te verdelen. De wijze waarop de organisaties dat doen, verschilt al naar gelang het soort recht dat zij uitoefenen, de soort partijen bij wie zij incasseren en de soort rechthebbenden aan wie zij moeten verdelen.

Buma

De Vereniging Buma, dat in 1913 is opgericht, behartigt de belangen van componisten en tekstdichters met betrekking tot de uitvoering van hun werken (het ten gehore brengen van muziek via radio, televisie, internet, in cafés, discotheken, concerten, in winkels, tijdens evenementen, enz.) Buma is een bemiddelingsbureau als bedoeld in artikel 30a Auteurswet en als zodanig door de Minister van Justitie aangewezen. Buma oefent de rechten uit welke volgen uit artikel 1 auteurswet:

Het auteursrecht is het uitsluitend recht van den maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld.

Buma telt ongeveer 15.000 componisten en tekstdichters ("deelnemers"). De deelnemers hebben de uitvoeringsrechten met betrekking tot hun muziekwerken overgedragen aan Buma. Buma is dus met betrekking tot de uitvoering van die werken auteursrechthebbende en mag uit hoofde van artikel 1 van de auteurswet eenieder verbieden die werken openbaar te maken. Partijen die muziek publiekelijk ten gehore willen brengen (muziekgebruikers) dienen daarvoor toestemming van Buma te verkrijgen.

Buma verleent aan de muziekgebruikers licenties voor het gebruik van het gehele repertoire dat zij beheert. Daarvoor ontvangt Buma van de muziekgebruikers een vergoeding. Deze vergoeding kan op verschillende wijze worden vastgesteld. Bij cafés, bijvoorbeeld, wordt de vergoeding vastgesteld aan de hand van een aantal parameters zoals vloeroppervlakte, het type installatie en of het om achtergrondmuziek of amusementsmuziek gaat.

Buma sluit met bepaalde branches brancheovereenkomsten. De branche betaalt dan een lumpsum waarmee de gehele branche gelicentieerd is en factureert zelf aan de leden van de branche. Daarvoor krijgt de betreffende branche een korting.

Aan het eind van ieder boekjaar, telt Buma alle geïncasseerde bedragen bij elkaar op. Daarvan worden de door Buma gemaakte kosten afgetrokken en eventuele rentebaten, beleggingsbaten en andere baten bij opgeteld. Het resulterend bedrag is dan beschikbaar voor verdeling. Dit systeem betekent derhalve dat gelden die in 2008 zijn geïncasseerd, pas in 2009 voor verdeling in aanmerking komen.

Voor de verdeling van het geld, moet Buma vaststellen met welke frequentie de liedjes van de betreffende auteurs ten gehore zijn gebracht en via welk medium dat is gebeurd. Sommige organisaties, zoals de omroep, geven daarover specifieke informatie aan Buma in de vorm van playlists. Het is echter niet altijd mogelijk om precies voor ieder liedje worden vast te stellen hoe vaak en waar het is gespeeld. Daarom doet Buma ook steekproefsgewijs onderzoek.

Het te verdelen bedrag wordt ingedeeld in rubrieken, zoals amusement, radio, televisie, kabel en buitenland. Vervolgens wordt aan de hand van de frequentiegegevens en een puntensysteem bepaald op welk aandeel iedere deelnemer in het te verdelen bedrag aanspraak maakt waarna tot betaling kan worden overgegaan.

Sena

Sena incasseert sinds 1993 de gelden die uit hoofde van artikel 7 wet naburige rechten verschuldigd zijn aan uitvoerende muzikartiesten en producenten van fonogrammen voor het ten gehore brengen van muziek. Het gaat dan om muziek die ten gehore wordt gebracht via bijvoorbeeld radio, televisie, internet in cafe's, restaurants, winkels en op de werkvloer. Sena verricht haar taak uit hoofde van de aanwijzing door de minister van justitie conform artikel 15 wet naburige rechten.

Art 7 lid 1 wet naburige rechten: Een voor commerciële doeleinden uitgebracht fonogram of een reproductie daarvan kan zonder toestemming van de producent van het fonogram en de uitvoerende kunstenaar of hun rechtverkrijgenden worden uitgezonden of op een andere wijze openbaar gemaakt, mits daarvoor een billijke vergoeding wordt betaald. Het in het eerste volzin bepaalde is niet van toepassing op het beschikbaar stellen voor het publiek van een dergelijk fonogram.

Anders dan Buma, verleent Sena geen licenties aan muziekgebruikers. De gebruikers hoeven ook geen toestemming te vragen van de artiest of de producent voor het ten gehore brengen van de muziek. Zij dienen echter wel een billijke vergoeding te betalen welke door Sena namens de artiesten en de producenten wordt geïncasseerd.

Aan de hand van parameters zoals vloeroppervlak, aantallen werknemers, hoeveelheid downloads, enz. factureert Sena de gebruikers van muziek middels een jaarlijkse factuur. Sinds 2008 kunnen gebruikers van muziek ervoor kiezen van Buma en Sena gezamenlijk één factuur te ontvangen.

De jaarlijkse inkomsten komen (na aftrekking van de kosten) voor de helft toe aan de uitvoerende artiesten en voor de helft aan de producenten. Voorts mag het bestuur tot 5% inhouden voor sociale en culturele doeleinden.

Na afsluiting van het incassojaar worden deze gelden verdeeld conform de door Sena gehanteerde repartitiereglementen, waarbij rekening wordt gehouden met de hoeveelheid minuten dat de betreffende liedjes zijn gedraaid. Dit stelt Sena vast aan de hand van onderzoeken. Onder de verschillende artiesten die aan de opname van een liedje hebben bijgedragen wordt de opbrengst volgens een puntensysteem verdeeld.

Thuiskopie

Stichting de Thuiskopie is in 1991 opgericht en door de Minister van Justitie aangewezen als collectieve beheersorganisatie voor de inning en verdeling van thuiskopiegelden. Thuiskopiegelden worden geïnd uit hoofde van artikel 16c auteurswet.

Artikel 16b lid 1 auteurswet: Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het reproduceren van het werk of een gedeelte ervan op een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven, mits het reproduceren geschiedt zonder direct of indirect commercieel oogmerk en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.

Lid 2 Voor het reproduceren, bedoeld in het eerste lid, is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een billijke vergoeding verschuldigd. De verplichting tot betaling van de vergoeding rust op de fabrikant of de importeur van de voorwerpen, bedoeld in het eerste lid

Deze regeling geldt ook voor naburige rechten uit hoofde van artikel 10 sub e wet naburige rechten.

De importeurs en fabrikanten van gegevensdragers zoals CD-ROMS en DVD/RWs doen periodiek opgave aan Thuiskopie met betrekking tot de aantallen door hen geïmporteerde/gefabriceerde gegevensdragers. Voor iedere gegevensdrager geldt een tarief dat in de uit hoofde van de wet aangestelde onderhandelingsstichting waarin zowel Thuiskopie als de importeurs en fabrikanten zijn vertegenwoordigd (SONT).

Thuiskopie verdeelt de gelden niet direct aan de rechthebbenden maar middels verdeelorganisaties die alle in het bestuur van Thuiskopie zijn vertegenwoordigd. Deze bepalen onderling hoe het totale geïncasseerde bedrag onder de verschillende categorieën rechthebbenden (componisten, schrijvers, muzikanten, filmmakers, fotografen, beelden kunstenaars, enz.) moeten worden verdeeld.

Na een inhouding ter dekking van de kosten wordt het geïncasseerde bedrag verdeeld aan de verdeelorganisaties. De verdeelorganisaties betalen het geld (na inhouding voor kosten en eventueel sociaal culturele doeleinden) door aan de rechthebbenden.

Reprorecht

Stichting Reprorecht int gelden die verschuldigd zijn uit hoofde van artikel 16h en artikel 16i auteurswet.

Artikel 16h auteurswet lid 1: Een reprografische verveelvoudiging van een artikel in een dag-, nieuws- of weekblad of een tijdschrift of van een klein gedeelte van een boek en van de in zo'n werk opgenomen andere werken wordt niet beschouwd als inbreuk op het auteursrecht, mits voor deze verveelvoudiging een vergoeding wordt betaald.

Lid 2: Een reprografische verveelvoudiging van het gehele werk wordt niet beschouwd als inbreuk op het auteursrecht, indien van een boek naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm dan ook, aan derden ter beschikking worden gesteld, mits voor deze verveelvoudiging een vergoeding wordt betaald.

Artikel 16i auteurswet: De vergoeding, bedoeld in artikel 16h, wordt berekend over iedere pagina waarop een werk als bedoeld in het eerste en tweede lid van dat artikel reprografisch verveelvoudigd is. Bij algemene maatregel van bestuur wordt de hoogte van de vergoeding vastgesteld en kunnen nadere regels en voorwaarden worden gesteld.

Reprorecht is conform artikel 16l auteurswet door de Minister van Justitie aangewezen om de reprorechtgelden te incasseren en verdelen.

Reprorecht incasseert zowel in de publieke sector als in het bedrijfsleven. De incasso wordt gebaseerd op een tarief van € 0,045 per pagina. Reprorecht heeft met de verschillende brancheorganisaties forfaitaire bedragen afgesproken. Ondernemers kunnen er ook voor kiezen een aangepaste vergoeding te betalen welke wordt gebaseerd op het jaarlijkse kopieervolume en het in de betreffende branche gebruikelijke percentage wat daarvan auteursrechtelijk beschermde werken betreft. Reprorecht factureert eenmaal in de twee jaar.

Evenals Thuiskopie, keer Reprorecht geen gelden direct aan rechthebbenden uit. Een belangrijk deel van het geld wordt aan uitgevers betaald die het op hun beurt dells doorbetalen aan de auteurs. Het overige wordt middels verdeelorganisaties doorbetaald.

Leenrecht

Stichting Leenrecht is conform artikel 15f lid 1 auteurswet door de Minister van Justitie (in overleg met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) in 1997 aangewezen om de leenrechtvergoeding te innen en te verdelen. Deze vergoeding is verschuldigd uit hoofde van artikel 15c lid 1 auteurswet:

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het uitlenen als bedoeld in artikel 12, eerste lid, onder 3°, van het geheel of een gedeelte van een exemplaar van het werk of van een verveelvoudiging daarvan die door de rechthebbende of met zijn toestemming in het verkeer is gebracht, mits degene die de uitlening verricht of doet verrichten een billijke vergoeding betaalt.

De vergoeding wordt geïnd bij niet commerciële, voor het publiek toegankelijke bibliotheken (met uitzondering van onderwijsbibliotheken, de Koninklijke Bibliotheek en bibliotheken voor blinden en slechtzienden).

De tarieven worden vastgesteld door een daartoe wettelijk in het leven geroepen onderhandelingsstichting waarin de bibliotheken en Leenrecht zijn vertegenwoordigd. Leenrecht ontvangt jaarlijks opgave van de bibliotheken met de uitleengegevens van het voorgaande jaar. Aan de hand daarvan ontvangt de bibliotheek een factuur.

Deze gegevens kunnen tevens gebruikt worden om vast te stellen hoe de geïncasseerde gelden over de verschillende secties (muziekwerken, bladmuziek, boeken, tijdschriften, multimedia, enz.) moeten worden verdeeld. Aan de hand van die verdeling wordt het geld, na inhouding voor kosten en sociale en culturele doeleinden, doorbetaald aan de verdeelorganisaties. Deze organisaties verdelen de gelden aan de rechthebbenden conform de repartitiereglementen. Zij maken van de uitleengegevens gebruik om vast te stellen welke rechthebbenden recht heeft op welke vergoeding.

HOOFDSTUK 1 KOSTEN

1.1 Algemeen overzicht

Wanneer men de sector als geheel beschouwt, zijn de kosten van incasso en repartitie in verhouding tot de totale incasso aan rechthebbenden circa 11,9% in 2007. Telt men de financiële en overige baten mee, dan ligt het kostenpercentage op 10,9%.

In 2008 bedroegen de totale kosten als percentage van de totale incasso 12,3%. Financiële en overige baten meegerekend was dit 12,0%.

Deze percentages zijn berekend door de door de CBO's gerealiseerde lasten eventueel vermeerderd met de kosteninhouningen door de verdeelorganisaties te delen door het totaalbedrag dat in 2007 en 2008 is geïncasseerd, respectievelijk de totale inkomsten voor 2007 en 2008.

Het beeld per organisatie ziet er als volgt uit (gebaseerd op door CBO's opgestelde matrices en jaarverslagen):

2007	Incasso (€ miljoen)	Inkomsten	Kosten (€ miljoen)	Kosteninhouding verdeelorg. (€ miljoen)	Kosten / incasso	Kosten/inkomsten
Buma	129,4	142,6	14,7	nvt	11,4%	10,3%
Sena	65,4	67,4	7,1	nvt	10,9%	10,5%
Thuis kopie	19,2	21,0	2,4	1,0	17,7%	16,2%
Leenrecht	15,3	16,6	0,5	0,2	4,6%	3,0%
Reprorecht	15,3	20,5	3,1	0,4	22,9%	17,1%

2008	Incasso (€ miljoen)	Inkomsten	Kosten (€ miljoen)	Kosteninhouding verdeelorg. (€ miljoen)	Kosten / incasso	Kosten/inkomsten
Buma	140	135	15,2	nvt	10,9%	11,3%
Sena	66,7	69,8	9,2	nvt	13,8%	13,2%
Thuis kopie	17,0	20,2	2,5	1,8	25,3%	21,3%
Leenrecht	16,8	17,2	0,6	0,1	4,2%	4,1%
Reprorecht	28,7	33,6	3,5	0	12,2%	10,4%

Ter vergelijking worden de verhoudingen weergegeven bij de grootste collectieve beheersorganisaties in andere landen. Deze cijfers blijken uit de jaarverslagen van deze organisaties over 2007 welke online te vinden zijn:

2007	Incasso (miljoen Euro)	Kosten (miljoen Euro)	Kosten / incasso
SABAM (België)	231	37	16,0%
GEMA (Duitsland)	847	121	14,3%
SACEM (Frankrijk)	759	184	24,2%
PRS (VK-cijfers in £)	562	65	11,6%
ASCAP (2006) (VS-cijfers in \$)	786	96	12,2%
AKM (Oostenrijk)	80	10	12,5 %
KODA (2008) (Denemarken)	84	8	9,5%
NCB (Scandinavië)	531	72	13,6 %

Overigens betreffen deze cijfers alle buitenlandse muziekorganisaties, vergelijkbaar met Buma en Sena. Deze lenen zich niet altijd voor de vergelijking met organisaties als Thuis kopie, Leenrecht en Reprerecht. In de eerste plaats is er in de verschillende landen op verschillende wijzen uitvoering gegeven aan de betreffende vergoedingsregelingen. Daarnaast beschikt het College niet over de samengestelde cijfers voor de incasso-organisaties en de verdeelorganisaties in het buitenland.

1.2 Kosten per organisatie

1.2.1 Buma

De totale lasten bij Buma bedroegen in 2007 € 14,7 miljoen, een lichte daling ten opzichte van 2006 (€ 14,8 miljoen). Deze kosten werden deels gedekt door de overige baten en het financieel resultaat zodat de effectieve kosten in 2007 uitkomen op € 1,5 miljoen (ongeveer 1,2% van het in 2007 geïncasseerde bedrag).

2008 laat geen substantiële verhoging van de lasten zien. Wel zullen als gevolg van de crisis in de financiële markten de kosten in 2008 niet kunnen worden gedekt door de financiële resultaten en andere baten.

1.2.2 Sena

Sena heeft in 2008 een belangrijke stijging van de kosten laten zien ten opzichte van 2007 (van € 7,1 miljoen naar € 9,2 miljoen). Dit komt doordat Sena een extra voorziening van € 2,7 miljoen heeft opgenomen voor dubieuze debiteuren om rekening te houden met de mogelijke effecten van de economische crisis. Zonder deze incidentele voorziening is er sprake van een kostendaling van € 0,6 miljoen. Deze verhoging van de kosten duidt derhalve geenszins op een verslechtering van de efficiëntie bij Sena.

1.2.3 Thuiskopie

Bij Thuiskopie bedroegen de totale lasten in 2007 € 3,4 miljoen, waarvan € 2,4 miljoen toe te rekenen is aan Thuiskopie zelf en € 1,0 miljoen door de door Thuiskopie ingeschakelde verdeelorganisaties is ingehouden ter dekking van hun kosten. De lasten van Thuiskopie zelf zijn in 2008 iets gestegen naar € 2,5 miljoen. Door de verdeelorganisaties is in 2008 € 1,7 miljoen voor kosten ingehouden.

De kostenpercentages zijn bij Thuiskopie opvallend hoger dan bij Buma en Sena. Dit wordt voor een belangrijk deel verklaard door het feit dat Thuiskopie de bedragen niet zelf verdeelt maar de verdeling heeft opgedragen aan een elftal verdeelorganisaties.

Daarmee is niet gezegd dat de incasso en verdeling efficiënter zou verlopen indien alles in één hand zou worden gehouden. De rechthebbenden die aanspraak maken op de thuiskopievergoeding is zeer divers in vergelijking tot Buma en Sena. In dat opzicht is het zeer wel verdedigbaar dat Thuiskopie bij de verdeling gebruik maakt van bestaande organisaties waarin de verschillende categorieën rechthebbenden zich reeds hebben verenigd, zoals Lira voor schrijvers, Stemra voor componisten, en Pictoright voor visuele artiesten om enkele voorbeelden te noemen. Daar komt bij dat de repartitie naar haar aard complex is omdat er geen eenvoudig beschikbare data voorhanden zijn aan de hand waarvan kan worden vastgesteld welke werken worden thuisgekopieerd en in welke mate dat gebeurt. Dat vergt onderzoek, hetgeen kosten met zich meebrengt.

Voorts is het van belang te melden dat Thuiskopie de laatste jaren veel werk heeft verricht om substantiële inhaalslagen in de repartitie te bewerkstelligen. Ook met de repartitie zijn kosten gemoeid en die kosten zullen derhalve in de afgelopen twee jaren relatief hoog zijn uitgevallen.

1.2.4 Leenrecht

De kosten zijn bij Leenrecht historisch laag. In totaal bedroegen de kosten in 2007 € 0,7 miljoen. Daarvan is 0,5 miljoen door Leenrecht besteed en € 0,2 miljoen door de verdeelorganisaties. In 2008 zijn de kosten bij Leenrecht gestegen naar ruim € 0,6 miljoen. Door de verdeelorganisaties is minder ingehouden (€ 0,1 miljoen) waardoor de totale kosten ongeveer gelijk zijn gebleven.

Dat de kosten bij Leenrecht zoveel lager uitvallen dan bij de andere organisaties is deels te verklaren door het feit dat de incasso en verdeling direct zijn gekoppeld aan de uitleengegevens van de bibliotheken. Degelijke concrete gegevens over het gebruik van de werken vereenvoudigen het repartitieproces en zijn bij de andere organisaties niet voorhanden. Daarnaast bestaat de groep betalingsplichtigen uit de Nederlandse bibliotheken, hetgeen de incasso relatief eenvoudig maakt.

1.2.5 Reprorecht

De totale kosten bij Reprorecht bedroegen in 2007 ongeveer € 3,5 miljoen waarvan € 3,1 miljoen voor rekening komt van Reprorecht en € 0,4 miljoen voor rekening van de verdeelorganisaties. Dit beeld past bij het gegeven dat bij Reprorecht vooral de incasso een zeer complex proces is. In 2008 bedroegen de lasten nog € 3,5 miljoen.

In vergelijking tot de andere organisaties, met uitzondering van Thuis kopie, zijn de kosten bij Reprorecht betrekkelijk hoog. Dat heeft deels te maken met het feit dat de incasso-operatie van Reprorecht zeer complex is en zij met een diverse groep rechthebbenden te maken heeft waarbij niet eenvoudig vast te stellen is welke rechthebbende recht heeft op welke vergoeding.

Voorts dient men rekening te houden met het feit dat de inkomsten van Reprorecht sterk fluctueren omdat zij niet jaarlijks maar tweejaarlijks factureert. Daarmee fluctueert ook het percentage van de kosten ten opzichte van de incasso.

1.3 Conclusie

De Nederlandse organisaties voor muziekauteurs en uitvoerders, Buma en Sena, vallen ten opzichte van vergelijkbare Europese organisaties voor wat betreft kostenniveaus niet uit de toon. Gezien de (potentiële) toenemende concurrentie op de markt voor het collectief beheren van muziek hebben deze organisaties er een groot belang bij een gezonde kostenpositie te behouden. Uit de gesprekken die het College gevoerd heeft met deze organisaties alsmede hun jaarverslagen maakt het College op dat deze organisaties dit belang onderkennen en onderstrepen.

De kosten bij Buma, Sena en Leenrecht geven het College geen aanleiding tot opmerkingen. De kosten bij Reprorecht en Thuis kopie liggen aanzienlijk hoger maar deze organisaties kunnen, gezien de aard van hun taken, niet met de overige organisaties vergeleken worden. Daarmee is niet gegeven dat er geen ruimte is voor vergroting van de efficiëntie. Waar die ruimte ligt en hoe groot die ruimte is kan het College niet zonder nader onderzoek vaststellen.

In voorbereiding op de toekomstige uitbreiding van de taken en bevoegdheden van het College, zal het College met ingang van september 2009 een financieel deskundige in dienst nemen. Dit zal het

College in staat stellen nader onderzoek te verrichten naar de kostenstructuren en efficiëntie van de organisaties Thuis kopie en Reprorecht.

HOOFDSTUK 2 REPARTITIE

Bij het constateren van de snelheid waarmee gelden verdeeld worden, dient een aantal omstandigheden in aanmerking genomen te worden. In de eerste plaats bestaat er altijd enige vertraging tussen incasso en repartitie aangezien men pas met de repartitie over een bepaald jaar kan beginnen nadat dat jaar is afgesloten. Dan weet men pas hoeveel er in totaal geïncasseerd is en hoeveel kosten er gemaakt zijn. Men heeft dan enige tijd nodig om te inventariseren welke rechthebbenden waar recht op heeft (hoe vaak zijn liedjes op de radio gedraaid, hoe vaak is een boek uitgeleend, etc.). Soms kunnen deze gegevens alleen worden geschat (bijvoorbeeld, hoe vaak is er van een bepaald lied een thuis kopie gemaakt).

In de tweede plaats kan het gebeuren dat een rechthebbende niet meteen kan worden gevonden of nog niet alle (NAW)gegevens voorhanden zijn om tot betaling aan die rechthebbende over te gaan. Het zal dus niet altijd mogelijk zijn een rechthebbende in het jaar volgend op het incassojaar te betalen.

2.1 Algemeen overzicht

In dit onderzoek heeft het College de volgende gegevens in acht genomen:

- De hoeveelheid geld die er eind 2007 en 2008 in totaal gereed voor verdeling was.
- Het aandeel daarvan dat in het betreffende jaar zelf geïncasseerd is (ten aanzien waarvan men ultimo dat jaar dus nog niet begonnen is met de repartitie).
- De hoeveelheid geld die langer dan drie jaren gereed ligt voor verdeling.

In totaal was er per 31 december 2007 een bedrag van in totaal € 283 miljoen beschikbaar voor verdeling door de CBO's. Circa € 177 miljoen van dit bedrag (63 %) betreft gelden die in 2007 zijn geïncasseerd. Van de het totale de verdelen bedrag onverdeelde gelden is 15% geïncasseerd voor 2005 en dus ouder dan drie jaren.

De verdeling van oude gelden bij Thuis kopie heeft sedert 2006 de aandacht gehad van het College . Naar aanleiding daarvan heeft de Minister van Justitie maatregelen getroffen. Voorts is het College ook bij de andere organisaties gaan onderzoeken wat de stand was van onverdeelde gelden . Dit alles heeft tot een wezenlijke verbetering van de situatie geleid, hetgeen blijkt uit de cijfers over 2008. Terwijl de totale incasso in 2008 in de branche als totaal 10% hoger lag dan in 2007, is het totale te verdelen bedrag met slechts 5% gegroeid, hetgeen duidt op een belangrijke inhaalslag in de

verdeling van oudere gelden. Het totaal van te verdelen gelden dat voor 2006 is geïncasseerd was ongeveer 8%. Daarmee is het bedrag van onverdeelde gelden ouder dan drie jaren gehalveerd. Voor de branche als geheel geldt dat in 2008 ruim 90% van de gelden binnen drie jaren zijn verdeeld (ten opzicht van 85% in 2007).

Het is van belang te onderkennen dat het vergelijken van de verschillende CBO's met elkaar niet altijd opgaat. De verdelingsmechanismen zijn steeds verschillend afhankelijk van de wijze waarop repartitie wordt vastgesteld (bijvoorbeeld globaal op basis van marktaandelen of titelspecifiek) alsmede de aard van de groep rechthebbenden (bijvoorbeeld de omroeporganisaties versus alle muziekauteurs in Nederland).

2.2 Overzicht van verdeelbare gelden per organisatie

Hieronder zijn tabellen opgenomen waaruit blijkt wat de stand is van de onverdeelde gelden bij de verschillende organisaties. Deze tabellen betreffen een momentopname ultimo 2007, dan wel ultimo 2008. Per incassojaar is zichtbaar welk deel van de gelden die in dat jaar zijn geïncasseerd nog niet zijn verdeeld.

2.2.1 Buma

Ultimo 2007	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2000	2.085		
2001	389	84.750	0,5%
2002	809	111.577	0,7%
2003	537	106.002	0,5%
2004	7.392	112.770	6,6%
2005	7.581	113.575	6,7%
2006	16.896	119.972	14,1%
2007	116.302	129.432	89,9%
Totaal	151.991	778.078	

Buma reparteert de geïncasseerde gelden rechtstreeks aan de rechthebbenden. Anders dan buitenlandse zusterorganisaties, zijn er geen CBO's betrokken bij de repartitie van Buma gelden.

Gelden waarvoor geen rechthebbende kan worden gevonden binnen drie jaar, worden toegewezen aan de verdeelcategorie waarvoor de repartitie in eerste instantie bedoeld was (bijvoorbeeld de categorie "ernstige muziek") en aldus nagerepartieerd. Gelden die Buma nog houdt die ouder zijn dan

drie jaar hebben wel een bestemming maar er bestaat discussie over aan wie er betaald moet worden of hoeveel er betaald moet worden. In afwachting van de uitkomst van deze discussies wordt het geld gereserveerd. Zo geldt bijvoorbeeld met betrekking tot de onverdeelde gelden van 2000 en ouder dat daarvan 1,4 miljoen onderwerp is van conflicten tussen derden.

Ultimo 2008 was, blijkens het jaarverslag van Buma, het totaal te verdelen bedrag ongeveer gelijk aan het jaar daarvoor (€ 153 miljoen) ondanks een toename in de incasso. Dat komt mede door het feit dat de repartitie in 2008 € 13 miljoen hoger lag dan in 2007.

2.2.2 Sena

Ultimo 2007	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2000	0		
2001	1.292	26.017	5,0%
2002	1.734	26.817	6,5%
2003	2.253	28.314	8,0%
2004	3.859	30.419	12,7%
2005	3.797	35.269	10,8%
2006	5.371	36.731	14,6%
2007	28.150	34.197	82,3%
Totaal	46.456	217.764	

Ultimo 2008	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2000	0		
2001	0		
2002	478	27.220	1,8%
2003	914	28.628	3,2%
2004	1.940	31.250	6,2%
2005	1.996	36.310	5,5%
2006	3.683	39.986	9,2%
2007	6.525	43.001	15,2%
2008	25.233	30.336	83,2%
Totaal	40.769	236.731	

De cijfers van Sena hebben betrekking op de activiteiten die zij verricht uit hoofde van haar wettelijke incasso-opdracht op basis van de Wet Naburige Rechten (en dus niet de totale incasso en repartitie van Sena).

Evenals Buma, reparteert Sena de gelden rechtstreeks aan de rechthebbenden. Sena maakt geen gebruik van verdeelorganisaties anders dan in het buitenland.

Sena hanteert een verjaringssysteem waarbij onverdeelde gelden na afloop van de claimperiode verjaren. Voor licentie ontvangsten met betrekking tot de jaren voor 2008 is de claimperiode 5 jaar. Voor licentie ontvangsten vanaf 2008 is de claimperiode 3 jaar. Het bestuur kan dan kiezen of deze gelden worden meegenomen in een volgende repartitieronde (narepartitie), dan wel worden aangewend voor een sociaal of cultureel doel. In de praktijk is dit minder dan 1%.

Alle nog niet verdeelde gelden, met betrekking tot de jaren 2007 en ouder, zijn direct gekoppeld aan gespeelde titels waarvoor een vergoeding is ontvangen. Het nog niet doorbetalen ervan is veroorzaakt door het ontbreken van claim informatie. Sena is reglementair verplicht deze bedragen te reserveren totdat de verjaringstermijn is verstreken.

2008 laat geen wezenlijk ander beeld zien. Sena verdeelt consequent circa 85% van de gelden binnen één jaar na incasso.

2.2.3 Leenrecht

Ultimo 2007	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2000	2.003	40.087	5,0%
2001	659	11.094	5,9%
2002	2.232	13.614	16,4%
2003	2.287	15.661	14,6%
2004	2.877	15.394	18,7%
2005	3.366	16.438	20,5%
2006	3.907	16.223	26,2%
2007	9.497	15.315	62,0%
Totaal	26.828		

Ultimo 2008	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2000	301	40.087	0,8%
2001	73	11.094	0,7%
2002	86	13.614	0,6%
2003	1.317	15.661	8,4%
2004	1.587	15.394	10,3%
2005	2.387	16.438	14,5%
2006	3.332	14.902	22,4%
2007	6.425	15.315	42,0%
2008	4.629	16.807	27,5%
Totaal	20.137		

Leenrecht maakt gebruik van verdeelorganisaties om de leenrechtgelden te verdelen en verdeelt zelf niet aan rechthebbenden. Leenrecht hanteert geen verjaringstermijn voor onverdeelde gelden.

Bij alle verdeelorganisaties die Leenrecht inschakelt bevinden zich onverdeelde gelden. Een aantal organisaties – Lira, Vevam, Stichting PRO en Norma – vallen de cijfers in 2007 in dit verband op (zie de tabel in de bijlage).

In 2008 is er een wezenlijke inhaalslag gemaakt met betrekking tot de verdeling van oudere gelden. In 2008 is het totaal van onverdeelde gelden ouder dan 3 jaren teruggebracht tot 5,6 miljoen, ten opzichte van 10,1 miljoen in 2007. Leenrecht werkt in 2009 aan het verder terugbrengen van dit bedrag.

2.2.4 Reprorecht

Ultimo 2007	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2004	2.233	19.389	11,5%
2005	2.288	9.126	25,1%
2006	3.454	21.629	16,0%
2007	17.849	15.305	116,6% ¹
Totaal	25.824	65.449	

Ultimo 2008	Te verdelen (x1.000)	Incasso x 1.000	% onverdeeld in verhouding tot incasso
t.m. 2004	298	19.389	1,5%
2005	546	9.126	6,0%
2006	985	21.629	4,6%
2007	3.718	15.305	24,3%
2008	32.659	28.746	113,6%
Totaal	38.206	94.195	

Reprorecht verdeelt haar gelden deels direct aan rechthebbende uitgevers (die 50% doorbetalen aan de rechthebbende auteurs) en deels door middel van verdeelorganisaties.

In totaal is er 25,8 miljoen Euro onverdeeld waarvan 17,8 miljoen betrekking heeft op 2007 en 3,7 % geïncasseerd is voor 2005. In 2008 is het bedrag van de gelden ouder dan drie jaar sterk afgenomen (van 1,9 miljoen Euro naar 0,9 miljoen Euro), terwijl het totaal onverdeelde gelden sterk is toegenomen. Dit wordt verklaard door het feit dat Reprecht het bedrijfsleven tweejaarlijks factureert. De toename in de totaal te verdelen gelden heeft derhalve met name betrekking op in 2008 ontvangen gelden.

De onverdeelde gelden bevinden zich bij Reprecht zelf, Stichting Nieuwswaarde, Pictoright, NUV Export Council, NUV Groep Publiekstijdschriften en Publiekstijdschriften Onderwijsfonds. De overige verdeelorganisaties (Lira, Musicopy, NUV Groep Algemene Uitgevers en de buitenlandse zusterorganisaties hadden op 31 december 2007 geen onverdeelde gelden.)

Reprorecht heeft geen formele afspraken met de verdeelorganisaties met betrekking tot de verjaring van te verdelen gelden.

2.2.5 Thuiskopie

Het College heeft apart onderzoek verricht naar de onverdeelde gelden bij Thuiskopie en verwijst naar zijn eerdere rapportages en besluiten met betrekking tot Thuiskopie. Het College acht het

¹ Het verschil tussen te verdelen en incasso wordt verklaard doordat bij Reprecht te laat ontvangen gelden over eerdere jaren worden gealloceerd aan het jaar waarin ze zijn ontvangen. Dit zijn derhalve bedragen die voor 2007 zijn gefactureerd maar pas in 2007 zijn ontvangen.

vermeldenswaardig dat de onverdeelde gelden ouder dan drie bij Thuis kopie zijn teruggebracht tot een totaalbedrag van 1,7 miljoen Euro ten opzichte van 8,9 miljoen Euro eind 2007.

2.3 Conclusies en aanbevelingen

Er bestaan verschillende omstandigheden welke objectief rechtvaardigen dat gelden na drie jaar onverdeeld blijven:

1. Een deel van de gelden is onderwerp van juridische procedures tussen rechthebbenden, in welk geval de CBO de gelden reserveert totdat duidelijk is wie de rechthebbende is. Daar gaan soms enige jaren overheen omdat dergelijke procedures kunnen voortslepen.
2. Voorts kan er onenigheid bestaan tussen een verdelende organisatie en een rechthebbende over het uit te keren bedrag. In afwachting van de uitkomst van een dergelijke discussie en een eventuele procedure worden dergelijke gelden ge reserveerd;
3. Ook zijn er gelden die pas geïnd worden in een later jaar dan het jaar waarop zij betrekking hebben omdat er eerst een dispuut is geweest over de hoogte van het te betalen bedrag of omdat gebruikers te laat betalen.

Er doen zich in de praktijk echter ook situaties voor waar van een dergelijke rechtvaardiging geen sprake is of men onvoldoende slagvaardig is geweest in het verhelpen van de omstandigheid die leidt tot de vertraging. Het College merkt daarbij wel op dat bij de organisaties Thuis kopie, Reprorecht en Leenrecht in 2007 en 2008 een belangrijke inhaalslag is gerealiseerd met betrekking tot de verdeling van oude gelden. Het College ziet, gezien deze verbetering, op dit moment geen reden om direct in te grijpen in het verdelingsbeleid van deze organisaties maar zal de verdere ontwikkeling van de repartitiesnelheid bij deze organisaties nauwlettend in de gaten houden.

Bij Buma en Sena wordt ruim 80% binnen een jaar verdeeld en worden de resterende bedragen snel afgebouwd. Voor zover gelden onverdeeld blijven is daar een rechtvaardiging voor en het betreft ten opzicht van de incasso geen hoge bedragen.

Hoewel het College geen aanleiding ziet om op dit moment in te grijpen in de verdeling door de organisaties, acht het College het nuttig een aantal aanbevelingen te doen die kunnen waarborgen dat de gesignaleerde verbeteringen een structureel karakter krijgen. Het ontbeert, naar het oordeel van het College, aan duidelijke afspraken, best practices en toezicht in de verhoudingen tussen de incasso-organisaties en de verdeelorganisaties. Het College doet daarom de volgende aanbevelingen:

- Er dienen duidelijke afspraken gemaakt te worden met de verdeelorganisaties met betrekking tot de hoeveelheid tijd die zij hebben om gelden aan rechthebbende te repareren, alsmede de consequenties indien die termijnen niet wordt gehaald. Het College stelt voor dat aansluiting kan

worden gezocht bij de best practice binnen de sector, waarbij circa 85% verdeeld is na één jaar en ruim 95% na drie jaar.

- Tevens zal er een beperking moeten worden gesteld aan de hoeveelheid gelden die na drie jaren gereserveerd mogen blijven voor zogenaamde na-claims van rechthebbenden die zich nog niet hebben gemeld bij de betreffende verdelende organisatie. Het College stelt voor dat dit percentage maximaal 5-7% zal zijn voor iedere organisatie die gelden verdeelt. Deze gelden mogen dan worden vastgehouden tot vijf jaren na incasso. Het College zal over deze norm nader overleg plegen met de organisaties onder zijn toezicht.
- Er dient effectief en kritisch toezicht te zijn vanuit de incasserende organisaties met betrekking tot de verdelingsactiviteiten van de ingeschakelde verdeelorganisaties;
- Er dienen criteria te worden vastgesteld aan de hand waarvan kan worden getoetst of er objectieve gronden zijn om repartitiegelden vast te houden;
- Ten slotte stelt het College voor de organisaties, voor zover zij dat nog niet doen, jaarlijks aan het College de volgende informatie verschaffen
 - o Een overzicht van de te verdelen gelden, gesplitst naar incasso jaar
 - o Een gespecificeerde verantwoording van de onverdeelde gelden voor zover die niet binnen de voornoemde norm zijn verdeeld en voor zover zij niet binnen drie jaren zijn verdeeld.
 - o Gezien de verdeling van de gelden de verantwoordelijkheid blijft van de organisaties onder toezicht, ook indien zij zich bedienen van verdeelorganisaties, dient deze informatie ook ten aanzien van die verdeelorganisaties verschaft te worden.

De hier gestelde norm is een zogenaamde “*comply or explain*” norm. Vooralsnog gaat het College ervan uit dat zulks voldoende zal zijn om de reeds ingezette weg tot verbetering te bestendigen. Voor zover dat niet het geval zou blijken, zal het College daardoor voldoende informatie hebben om, indien nodig, verdere maatregelen te treffen.

HOOFDSTUK 3 BALANSPOSITIES

3.1 Algemeen overzicht

De onder toezicht staande collectieve beheersorganisaties beheren gezamenlijk een totaal actief dat eind 2007 een waarde had van € 381 miljoen. Dit bedrag is berekend door de activa van deze organisaties bij elkaar op te tellen.

76% van dit actief (€ 290 miljoen) bestaat uit gelden die in het verdeelproces zitten. Zolang geïncasseerde gelden nog niet zijn verdeeld, staan zij op de (rentedragende) bankrekeningen van de beheersorganisaties en in sommige gevallen wordt er met die gelden belegd.

Van de overige € 91 miljoen staat € 46 miljoen gereserveerd voor sociale en culturele fondsen. De bestemming van de overige gelden verschilt per organisatie. Hieronder wordt daar verder op ingegaan.

3.2 Balansposities van de CBO's onder toezicht

3.2.1 Buma

Het actief van Buma bedraagt eind 2007 in totaal € 242,4 miljoen. Hiervan zit € 169,3 miljoen in beleggingsfondsen. De resterende € 73,1 miljoen is als volgt opgebouwd:

- € 1,7 miljoen in vaste (niet financiële activa)
- € 24,7 miljoen rekening courant (het grootste deel waarvan een lening aan Stemra betreft)
- € 32,1 miljoen in uitstaande vorderingen
- € 14,7 miljoen in contanten

Het grootste deel van het actief van Buma, € 151,9 miljoen, is bestemd voor verdeling aan rechthebbenden in Nederland en € 21,7 miljoen aan zusterorganisaties in het buitenland. De overige € 68,7 miljoen heeft de volgende bestemming:

- € 17,4 miljoen sociaal culturele doeleinden
- € 12,1 miljoen reserves
- € 1,4 diverse voorzieningen
- € 15,0 diverse schulden

In 2008 zijn de verhoudingen niet wezenlijk veranderd. Gezien de ontwikkelingen op de beurs eind 2008 zijn de beleggingen van Buma op 31 december 2008 met ongeveer € 12 miljoen gezakt tot € 157,6 miljoen. Het actief van Buma had eind 2008 een waarde van € 234,1 miljoen, waarvan € 153,8 miljoen bestemd was voor verdeling.

3.2.2 Sena

Sena beschikt eind 2007 in totaal over een actief van € 90 miljoen waarvan € 53 miljoen liquide middelen, 35,8 miljoen vorderingen en € 1,2 miljoen vaste activa.

Sena heeft € 86,3 miljoen op de balans staan als te verdelen aan rechthebbenden (dit is aanzienlijk hoger dan het bedrag te verdelen in het hoofdstuk Repartitie omdat ongeveer de helft van dit bedrag nog niet is geïnd bij de betalingsplichtigen). De overige € 3,7 miljoen heeft de volgende bestemming:

- € 1,4 miljoen sociaal culturele fondsen

- € 0,6 miljoen overige voorzieningen
- € 1,7 miljoen schulden

2008 laat bij Sena een soortgelijk beeld zien als 2007. Belangrijkste ontwikkeling is de groei van debiteuren van € 31 miljoen in 2007 naar € 45 miljoen in 2008. Daarnaast zijn de liquide middelen gedaald met € 3,6 miljoen naar € 49,4 miljoen en zijn de voorzieningen voor sociaal culturele bestedingen toegenomen met € 0,9 miljoen naar € 2,3 miljoen.

3.2.3 *Thuis kopie*

Het actief van Thuis kopie bedraagt eind 2007 € 17,6 miljoen. Daarvan zit € 12,8 miljoen in liquide middelen, 0,2 miljoen in vaste activa en de resterende € 4,6 miljoen in vorderingen op derden.

€ 9,4 miljoen van het vermogen van Thuis kopie is bestemd voor doorbetaling aan de verdeelorganisaties². De resterende 8,2 miljoen is als volgt bestemd:

- € 4,3 miljoen Thuis kopiefonds (€ 0,6 miljoen in het fonds zelf en € 3,7 miljoen gehonoreerde aanvragen)
- € 3,7 miljoen verrekening door importeurs betaalde voorschotten
- € 0,4 miljoen overige schulden
- negatieve algemene reserve van € 0,2 miljoen.

In 2008 is het totaal actief gedaald naar € 13,9 miljoen. Dit is het gevolg van het feit dat een groot deel van de oudere gelden zijn doorbetaald en het feit dat het Thuis kopiefonds in 2008 heeft opgehouden te bestaan.

3.2.4 *Reprorecht*

Eind 2007 had Reprorecht € 27,7 miljoen aan activa. Hiervan is € 27 miljoen contant en de overige € 0,7 miljoen vorderingen.

€ 21,8 miljoen is bestemd voor verdeling. De overige € 5,9 miljoen kan als volgt worden uitgesplitst:

- € 4,4 miljoen algemene reserve
- € 1,5 miljoen schulden

² € 2,1 miljoen van dit bedrag betreft een voorziening voor de uitkomst van een juridische procedure over de videorechten voor uitvoerende kunstenaars

In 2008 is het totaal actief toegenomen in verband met de incasso bij het bedrijfsleven in 2008.

3.2.5 Leenrecht

Het actief van Leenrecht bedroeg eind 2007 € 3,6 miljoen, waarvan 3,3 miljoen contant, € 0,18 miljoen vaste activa en de resterende € 0,12 miljoen vorderingen.

Van de € 3,6 miljoen moet € 1,3 miljoen aan de verdeelorganisaties worden doorbetaald. De resterende € 2,3 miljoen is als volgt bestemd:

- € 0,3 miljoen algemene reserve
- € 0,1 miljoen Stichting leenrecht kunstfonds
- € 1,9 miljoen schulden

In 2008 zijn de verhoudingen ongeveer gelijk aan 2007, met dien verstande dat het totaal actief en de te verdelen gelden iets zijn toegenomen in verband met de hoger incasso in 2008.

3.4 Conclusie

Een overzicht van de passiva posten gelden en fondsen ten opzichte van het gehele actief ultimo 2007 laat het volgende beeld zien:

2007	Actief (€ miljoen)	Te verdelen (€ miljoen)	%	Voorzieningen (€ miljoen)	%	Reserves (€ miljoen)	%	Schulden (€ miljoen)	%	Socufondsen (€ miljoen)	%
Buma	242,4	152,0	62,7 %	14,5	6,0 %	12,1	5,0 %	46,4	19,1 %	17,4	7,2%
Sena	90,1	86,7	96,2 %	1,6	1,8 %	0	0 %	1,7	1,9 %	1,4	1,6%
Thuis kopie	17,6	7,3	41,5 %	0	0 %	-0,3	0 %	9,9	56,2 %	0,6	3,4%
Reprorecht	27,7	21,5	77,6 %	0	0 %	4,4	15,9 %	1,4	5,1 %	0,3	1,1 %
Leenrecht	3,6	1,3	36,1 %	0	0 %	0,3	8,3 %	1,9	52,8 %	0,1	2,8%

2008	Actief (€ miljoen)	Te verdelen (€ miljoen)	%	Voorzieningen (€ miljoen)	%	Reserves (€ miljoen)	%	Schulden (€ miljoen)	%	(Socu)fondsen (€ miljoen)	%
Buma	234,1	153,8	65,7 %	12,9	5,5 %	(4,1)	0 %	53,5	22,9 %	18,1	7,7 %
Sena	99,3	94,5	95,2 %	2,5	2,5 %	0	0 %	2,3	2,3 %	2,3	2,3 %
Thuis kopie	13,9	4,7	33,8 %	0	0 %	0,4	2,9 %	8,1	58,2 %	0,7 ³	5,0 %
Reprorecht	41,1	33,0	80,3 %	0	0 %	4,3	10,5 %	3,4	8,3 %	0,4	1,0 %
Leenrecht	4,7	2,1	44,7 %	0	0 %	0,7	14,9 %	1,9	40,4 %	0,1	2,1 %

Als zodanig leiden de balansen van de organisaties niet tot opmerkingen of vragen met betrekking tot de kwaliteit van het financieel management van de organisaties. De verschillen tussen de organisaties worden deels verklaard worden door verschillen in beleid en deels door verschillen in de wijze van boekhouden. De belangrijkste verschillen kunnen als volgt worden verklaard:

- Thuis kopie heeft een relatief hoge schuld. Dit wordt echter verklaard door het feit dat Thuis kopie van een aantal betalingsplichtigen voorschotten ontvangt. Zolang deze niet zijn verrekend met een verplichte vergoeding, staan deze als schuld op de balans van Thuis kopie.
- Buma valt op vanwege het grote bedrag aan belegde gelden. Het College heeft in 2006 onderzoek gedaan naar het beleggingsbeleid van Buma en geoordeeld dat dit beleid de toets der kritiek kan doorstaan. De wenselijkheid van het beleggen door Buma als zodanig is een beleidskwestie waar het College niet intreedt.
- De relatief hoge schuld van Leenrecht heeft te maken met een reservering van € 1,7 miljoen voor de uitkomst van de lopende rechtszaak met betrekking tot de rechten van Amerikaanse auteursrechthebbenden.

³ De resterende gelden in het inmiddels opgeheven Thuis kopiefonds zijn toebedeeld aan een fonds voor de bestrijding van piraterij.

HOOFDSTUK 4 FONDSSEN

4.1 Algemeen overzicht

Alle onder toezicht staande organisaties met beheren sociaal culturele fondsen. Hieronder wordt daarvan een korte beschrijving gegeven.

Fondsen per organisatie

3.3.1 Buma

Buma kent het Fonds voor Sociale en Culturele Doeleinden. Dit fonds is onderdeel van Buma en is niet ondergebracht in een aparte rechtspersoon. Het fonds heeft volgens de statuten van Buma als doelstelling: de behartiging van de ideële en materiële belangen van componisten, tekstdichters en uitgevers en de bevordering van het Nederlandse muziekleven.

Het fonds wordt gefinancierd uit de incasso. Van geïncasseerde gelden wordt na verrekening van de lasten en de baten maximaal 10% afgezonderd en toegevoegd aan het Fonds voor Culturele en Sociale doeleinden. In de praktijk is dit ongeveer 9%. In 2008 kwam dit neer op een bedrag van € 11,3 miljoen.

Het besluit om gelden aan sociaal culturele doelstellingen te besteden is gebaseerd op artikel 25 van de statuten van Buma. De leden van Buma besluiten hier jaarlijks over door middel van de goedkeuring van de jaarrekening. Het bestuur besluit over de bestemming van de gelden en wordt daarin geadviseerd door de Bestuurscommissie Sociaal/Cultureel.

Vanuit het Fonds voor Sociale en Culturele Doeleinden wordt bijgedragen aan een drietal fondsen: Stichting Buma Cultuur, Stichting Sociaal fonds Buma en het Beroepspensioenfonds voor Zelfstandige Kunstenaars AENA.

Stichting Buma Cultuur promoot en support muzikauteursrecht door het initiëren van en bijdragen aan projecten en initiatieven in Nederland en daarbuiten. Het is een voortzetting van het in 1956 opgerichte Stichting Cultuurfonds Buma (later het Bumafonds en nog later Conamus).

Sociaal Fonds Buma ondersteunt muzikauteurs die in financiële nood verkeren. De stichting is in 1962 opgericht en een voortzetting van de sociale fondsen van de vier beroepsverenigingen die Buma in 1913 hebben opgericht.

Het Beroepspensioenfonds AENA omvat een pensioenregeling voor o.a. muzikauteurs, componisten en tekstdichters, die van Buma auteursrecht- gelden ontvangen. Stichting AENA is daar in 1997 mee begonnen.

Dotaties Buma aan sociale en culturele fondsen:

Fonds	2007	2008
Stichting Sociaal Fonds Buma	€ 0,4 miljoen	€0,6 miljoen
Stichting Buma Cultuur	€ 2,5 miljoen	€ 4,0 miljoen
AENA	€ 0,7 miljoen	€ 2,3 miljoen

3.3.2 Sena

Sena creëert een voorziening voor de financiering van de sociaal-culturele projecten t.b.v. uitvoerend kunstenaar en producenten. Besteding van deze voorzieningen is de verantwoordelijkheid van het sectiebestuur uitvoerenden en het sectie bestuur producenten. De voorziening wordt aangevuld met gelden die na verloop van tijd onverdeelbaar zijn gebleken. Daarnaast wordt er vanaf 2005 3% van het beschikbare bedrag van uitvoerend kunstenaars als vooraf trek toegevoegd aan de voorziening.

In totaal heeft Sena in 2008 € 477.000 aan sociaal culturele doelstellingen besteed. In 2007 was dit € 532.000. Van de bestedingen in 2008 is € 150.000 aan Stichting Brein gegeven en € 131.500 aan Buma cultuur. Het overige is besteed aan diverse projecten zoals, onder andere, ETEP 2008, dag van de Nederlandse Jazz, Midem en Jazz.nl.

3.3.3 Thuiskopie

Het Thuiskopiefonds ondersteunt project op het gebied van film en muziek. Het werd voorheen gefinancierd uit de incasso. In 2007 is besloten het Thuiskopiefonds op te heffen en het beheren van sociaal culturele fondsen over te laten aan de verdeelorganisaties. Het geld waarover het fonds nog beschikt is voor het grootste deel conform de doelstelling besteed. In 2008 is het resterende bedrag van € 0,6 miljoen aan een nieuw fonds toegewezen: het fonds piraterijbestrijding.

3.3.4 Reprorecht

Bedragen die kleiner zijn dan een door de Stichting Reprorecht vast te stellen bedrag, die door de uitgever niet binnen de termijn van drie maanden kunnen worden doorbetaald, worden door de uitgever binnen drie maanden na ontvangst teruggestort op een speciale rekening bij de Stichting Reprorecht, genoemd het Auteursfonds, welke gelden zullen worden aangewend voor uitbetaling aan individuele makers en voor collectieve doelen ten behoeve van makers. Het bestuur van de Stichting wijst een representatief auteursorgaan aan dat over de bestemming van gelden voor collectieve doelen advies uitbrengt waarna Stichting Reprorecht over de besteding van die gelden

besluit. Het Auteursfonds betreft gelden specifiek bestemd voor schrijvende auteurs van vak en wetenschappelijke boeken en tijdschriften en educatieve geschriften.

3.3.5 Leenrecht

Het Stichting Leenrecht Kunstfonds verstrekt op aanvraag subsidie voor projecten die de samenwerking tussen kunstenaar en kunstuitleen versterken en/of de publieksbelangstelling voor de kunstuitleen vergroten. De beschikbare gelden komen uit de vergoedingen die Leenrecht incasseert bij instellingen voor kunstuitleen. Jaarlijks wordt hiervoor € 90.000 gereserveerd. In 2008 is er € 11.500 in subsidies toegekend.

3.3.6 Fondsen bij de verdeelorganisaties

	Inhouding	Fonds	Doel	Inkomsten 2008	Uitgaven 2008
Vevam	3,5% op incasso	Stichting VEVAM fonds	Versterken van film als cultuuruiting in Nederland.	€ 300.000	€ 180.000
Lira	10% op incasso leenrecht en kabelgelden, 7,5% op incasso Thuis kopie	Stichting Lira fonds	Bevorderen Nederlandse literatuur	€ 1.288.938	
Norma		Normafonds	Verbetering maatschappelijke positie uitvoerende kunstenaars		€ 1.374.000
		CD Productiefonds	Subsidies/leningen voor productie van CDs in eigen beheer		
Pictoright	10% op repartitie	Pictoright fonds	Stimuleren illustratie en ontwerpen beeldende kunst	€439.600	
		Burafo fonds	Stimuleren fotografie		

Van alle onder toezicht staande organisaties besteedt Buma – zowel in absolute als relatieve termen – het meest aan sociale en culturele doeleinden.

Het College meent dat de organisaties in beginsel terughoudend dienen te zijn met het besteden van gelden aan andere doeleinden dan het incasseren van gelden en de verdeling daarvan aan rechthebbenden. Incasso en repartitie vormen de primaire taak van de organisaties en het gebruiken van geïncasseerde gelden voor andere doeleinden dan de verdeling aan rechthebbenden verhoudt zich niet zonder meer met die taken.

Vanuit de organisaties is wel eens betoogd dat collectieve fondsen passen bij collectief beheer. Dergelijke bestedingen komen volgens de organisaties ten goede aan auteurs en uitvoerende kunstenaars die niet voor een vergoeding in aanmerking komen. Het College is echter geen onderzoek bekend waaruit blijkt dat dit ook daadwerkelijk het effect is van de sociaal culturele bestedingen.

Over de wenselijkheid van het aanhouden van sociaal culturele fondsen als zodanig doet het College geen uitspraak gezien dat hoofdzakelijk een beleidskwestie is. Vanuit zijn taak om toe te zien op de effectieve besteding dient het College er wel op toe te zien dat het inhouden van gelden voor dergelijke doeleinden binnen de perken blijft en op een doelmatige en rechtmatige wijze geschiedt.

Hierbij zij opgemerkt dat deze fondsen in de ogen van het College betaald worden door de rechthebbenden en niet, zoals wel eens wordt gesteld, door de betalingsplichtigen. Deze fondsen komen veelal voort uit inhoudingen op uitkeringen aan rechthebbenden en niet door een opslag op de tarieven die bij de betalingsplichtigen in rekening worden gebracht. Dit betekent dat de rechthebbenden voldoende inspraak dienen te hebben in de mate waarin op hun gelden wordt ingehouden en de wijze waarop dat wordt besteed. Het College acht verder onderzoek op dit terrein nuttig.